

برنام‌ها

کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان

پاسخ به والدین

دکتر سیما فردوسی

www.saberinbooks.ir

سرشناسه	: فردوسی، سیما ۱۳۳۲
عنوان و نام پدیدآور	: پاسخ به والدین / سیما فردوسی.
مشخصات نشر	: تهران، صابرین، کتابهای دانه، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص، مصور.
فروست	: کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۸۱-۹۰-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فا.پا.
یادداشت	: چاپ چهاردهم؛ ۱۳۹۸.
موضوع	: والدین و کودک
موضوع	: کودکان -- سرپرستی
موضوع	: کودکان -- روان شناسی
رده بندی کنگره	: BF ۷۲۳/۲۴۲۵
رده بندی دیویی	: ۱۵۵/۹۳۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۰۹۵۹ - ۸۵ م

کتابهای دانه

مؤسسه انتشارات صابرین ۸۹۶۸۹۰

پاسخ به والدین
سیما فردوسی

ویراستار	علی خاکبازان
عکس	فرهاد سلیمانی
اجرای طرح جلد	علیرضا ابراهیمی
تعداد	۳۰۰۰
چاپ چهاردهم	۱۳۹۸
حروفچینی و صفحه آرایی	کارا
لیتوگرافی	باران
چاپ جلد	اکسیر
چاپ متن و صحافی	پژمان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۸۱-۹۰-۸

ISBN: 978-964-6181-90-8

حقوق ناشر محفوظ است.

قیمت ۱۷۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۵ سخن ناشر
۷ مقدمه
۹ فصل اول: مشکلات ناشی از هیجانهای طبیعی
۱۳ فصل دوم: وضعیت روانی مادر چه تأثیری بر جنین دارد؟
۱۹ فصل سوم: تولد فرزند دوم
۳۳ فصل چهارم: مشکلات اضطرابی
۴۸ فصل پنجم: طلاق و آثار آن
۵۳ فصل ششم: بیماری، ترس از پزشک و دارو
۵۸ فصل هفتم: تجربیات جنسی
۶۰ فصل هشتم: پدربزرگ - مادربزرگ
۶۴ فصل نهم: تحصیلات فرزندان
۷۰ فصل دهم: مرگ
۷۴ فصل یازدهم: مهد کودک
۸۵ فصل دوازدهم: ناسازگاری - سرکشی
۹۵ فصل سیزدهم: انضباط؛ تشویق و تنبیه
۱۰۸ فصل چهاردهم: خواهران و برادران
۱۱۲ فصل پانزدهم: کودکان مشکل دار
۱۱۸ فصل شانزدهم: در آستانه بلوغ

سخن ناشر

خواننده محترم، کتابی که پیش روی دارید، یک جلد از کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان است.

کتابهای این مجموعه علی‌رغم ارتباط موضوعی، هرکدام از نظر مطلب مستقل هستند. آمادگی برای زایمان، روشهای مناسب و صحیح شیر دادن، تولد فرزند دوم، نقش پدر در تربیت کودک، پرورش کودک تیزهوش، آموختن به کودکان دربارهٔ خدا، سلامت جنسی در کودکان و نوجوانان، پرورش فرزندان امیدوار و موفق، کلیدهای رفتار با نوجوانان و نیز مطالب متنوع و جالب دیگری که به روشها و مشکلات تربیتی کودکان و نوجوانان تا سنین بلوغ می‌پردازد، موضوع کتابهای این مجموعه را تشکیل می‌دهند.

روش نویسندگان این کتابها، آموزش شیوه‌های عملی به والدین است. در نتیجه، هرکتاب از فصلهای متعددی تشکیل شده است که هر فصل به توضیح یک روش کلیدی می‌پردازد. مجموعه کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان، علاوه بر پشتوانه علمی و معتبر خود، از زبانی ساده برای توضیح مطالب و انتقال آنها به خواننده استفاده کرده است که برای عموم مادران و پدران جوان قابل استفاده خواهد بود.

کتابی که پیش رو دارید، کتابی کاملاً کاربردی است و به مسائل و مشکلات والدین در رابطه با تربیت فرزندانشان (چه از بُعد ناهنجاری و چه هنجار) می‌پردازد. همچنین رفتارهایی که در بعضی دوره‌های سنی امری طبیعی و در پاره‌ای دیگر نابهنجار محسوب می‌شوند، نیز مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

مباحث این کتاب به صورت پرسش و پاسخ ارائه شده و نویسنده محترم سعی نموده به رایج‌ترین پرسشهای والدین تا حد امکان پاسخ داده و راهکارهایی مطرح نماید.

خواننده محترم، لطفاً قبل از پرداختن به پرسش و پاسخ مورد نظر خود، مقدمه بخش مربوطه را مطالعه کنید. همچنین، با توجه به تفاوت‌های فردی کودکان، از راه‌حلهای ارائه‌شده، استفاده کنید.

کتاب حاضر شامل مسائل مربوط به کودکان تا قبل از دوازده‌سالگی است و انشاءالله در کتاب بعدی نکاتی راجع به نوجوانان مورد بحث قرار خواهد گرفت.

مؤسسه انتشارات صابرین

مقدمه

در دنیای پیشرفته امروزی که علم با سرعت بسیار زیاد رو به گسترش است و در زمینه‌های مختلف به دانش و اطلاعات بشر افزوده می‌شود، والدین با جدیت در تکاپوی یافتن بهترین شیوه تربیتی برای فرزندانشان هستند. والدین نگرانند که مبادا فرزندانشان در آینده دچار مشکل شوند و تمایل دارند که اقدامات لازم را در جهت پیشگیری از ناهنجاری رفتاری اجتماعی انجام دهند.

اطلاعات زیاد و گوناگون برخی از والدین را نگران ساخته، به این معنی که آنها را نسبت به رفتار با کودکانشان حساس کرده است. دیده شده است که گاه والدین انتظارات خاصی از فرزندان خود دارند و این امر بیشتر در والدین کمال‌گرا مشاهده می‌شود. والدین سخت‌گیر، وسواسی و کمال‌گرا انتظار دارند که فرزندان نمونه‌ای داشته باشند و همین انعطاف‌ناپذیری شخصیت آنها مسبب رفتارهای اعتراض‌آمیز در فرزندانشان می‌شود. نباید فراموش کنیم که کودکان در حال رشد هستند و فرایندهای خاص رشد در آنها جریان دارد. در طول رشد و تحول کودکان، همانندسازی یکی از شاخصهای مورد نظر است و کودکان از رفتارهای والدین خود تقلید می‌کنند. همان‌طور که رفتارهای عادی از طریق مشاهده رفتارهای والدین تقلید می‌شود، رفتارهای غیرعادی نیز ممکن است از طریق مشاهده و تقلید از والدین فراگرفته شود. مثلاً ممکن است کودک رفتار پرخاشگرانه را از والدین خود یاد بگیرد یا اضطراب مبنای یادگیری او شود.

عواطف و هیجانها از موارد بسیار مهم در دورهٔ اولیهٔ زندگی است. نقش هیجان در دورهٔ اولیهٔ زندگی به قدری مهم است که حتی جنبه‌هایی از شخصیت انسان را در همان دوره شکل می‌دهد. این نقش در سالهای بعد آثار خود را نشان می‌دهد.

بسیاری از هیجانهای عاطفی بزرگسالان ریشه در دورهٔ کودکی دارد، بنابراین کاملاً ضروری است که تلاش کنیم تا فرزندمان در دورهٔ کودکی هیجانهای منفی را تجربه نکند و اگر دچار مشکلات عاطفی شد، نحوهٔ رویارویی با این مقوله‌ها را به او آموزش دهیم. از همه مهم‌تر اینکه تلاش کنیم اولاً این هیجانها به طور مستمر و فراگیر فرزندمان را احاطه نکند و ثانیاً فرصتهایی را ایجاد نماییم که هیجانهای مثبت را نیز تجربه کند تا به این ترتیب آثار منفی حوادث مخرب کم‌رنگ گردد.

در این کتاب سعی شده است والدین با رفتارهای کودکان چه در بُعد رفتارهای عادی و چه در بُعد رفتارهای غیرعادی آشنا شوند و جنبه‌های برخورد علمی را فرا بگیرند. البته والدین سؤالهای بی‌شماری در زمینه‌های مختلف دارند، ولی در این کتاب به جنبه‌های رایج و سؤالهایی که شایع‌تر است پاسخ داده می‌شود تا والدین در ابتدای راه، مشکل را درست تشخیص دهند. همان‌طور که قبلاً اشاره شد، مشکلات عاطفی-هیجانی کودکان بسیار متنوع است. بعضی از آنها شامل مشکلات روزمره هستند که هر والدی می‌تواند با برخورد منطقی و مناسب آن را رفع کند یا تأثیراتش را کم‌رنگ سازد، اما برخی دیگر بسیار عمیق و ریشه‌دارند که جنبهٔ بیماری پیدا می‌کنند و باید علت آنها را شناخت تا با استفاده از شیوه‌های کارشناسانه و تخصصی آنها را رفع کرد.

باید دنیا را از دریچهٔ چشم کودکان بنگریم و از زاویهٔ دید آنها وقایع محیط را تفسیر کنیم تا بتوانیم آنها را به طور عمیق درک کنیم. در غیر این صورت تفسیر غلطی از اندیشه و رفتار فرزندانمان خواهیم داشت. با این امید که دانش والدین با خواندن این کتاب افزایش یابد و در رویارویی با مشکلات هیجانی روزمرهٔ فرزندانشان موفق باشند.